

Kieviten en andere vogels

Zo tegen half februari komen meestal kieviten terug. Ik herinner mij nog zo goed van vroeger dat ze zeiden: "Ik heb vandage de kieften wier e zeen." Dan wist je dat het voorjaar weer in aantocht was met al zijn geneugten. In het bijzonder was dit wel het eieren zoeken. Zo begin Maart begonnen de wilde eenden te leggen. We stonden wij 's morgens op, als het licht begon te worden, hen eendeneier zeuken, want dan zaten ze nog op 't nus. Bij nadering vlogen ze er dan af. Anders vond je ze ook haast niet, zo goed waren ze verstopt, want ze dekten ze altijd onder.

Het was een fantastisch mooi gezicht, zo'n nest met wilde eendeneier. We vonden ook weleens een nest met krikeendeneier (talings), maar die waren er niet zoveel. Voor enige jaren heb ik nog een nest met eieren gevonden in het Wierdense venne, daar hebben wij toen een foto van gemaakt, en de eieren laten liggen.

Begin Maart kon men 's avonds overal de kieften heuren spullen, dat mocht ik altijd zo graag horen. We gingen ook al gauw kijken of ze al begonnen te nustelen. Dan begonnen wij al spoedig te zoeken of wij nog geen eitje konden vinden, maar in het begin was het meestal mis. Zaterdags en 's zondags ging het in de wedde wie er 't eerste uut was. Een paar mooie keitjes in de noaszak, die legden we in het nest als we er een ei hadden uitgehaald. Vaak legden ze de andere eieren erbij, niet vermoedend dat wij ze gefopt hadden.

's Morgens gingen wij meestal eerst naar de Vlesse, dit was een groot stuk land, dicht bij huis, met gras en korte heide, waar 's zomers de beesten in liepen. Ik herinner mij nog goed, toen ik zo'n jaar of vijf, zes was dat ik daar op een zondagvoormiddag mijn eerste twee eieren vond. Ik kan de plek nog wel aanwijzen, ik ben nooit blijer geweest als toen.

En dan maar zoeken, de hele Vlesse door, van voorin tot achterin de pinhook, zoals wij die achterste hoek altijd noemden. Vaak was het dan in Maart nog bluisterig weer met ook weleens spierlingbuien (hagel) of sneeuw, maar daar trokken wij ons niet veel van aan, het buiske stief dichte, en de pette stief op den kop.

Als het in de kieftentied was dan forkten wij 's avonds als wij uit school kwamen nerig an, om nog een uurtje te kunnen eier zoeken. Gauw een betje etten, de schoolkieren uit en het daagse peksken an en dan hen zeuken.

Ook gingen wij weleens als wij terugkwamen uit school niet over de weg, maar binnendoor, recht door het Hemmekesveld, om eieren te zoeken.

Voorals in de Paasvacantie sjouwden wij er heel wat af, maar dan was het ook meestal de tijd van het aardappel poten. We moesten helpen eerpel potten, maar als het enigszins kon, moesten we nog wel effen vol dreeien, achter de kieften an, en dan maar weer zoeken tot beddegoanstied.

Ook gebeurde het wel eens dat onze volk aan het motvaren waren, dan moesten we mot streeien. Dit was grond die ze eerst uit de akker hadden gehaald, die daarna de hele winter in de mestvaalt had gezeten en waar dan de aalte uit de mest in was getrokken. Ik kan mij nog zo die zurige lucht voorstellen. Of we moesten eens hen diesels stekken (distels steken), een mand mee om ze in te doen. Het steken kon men het beste met het pannemes. De distels werden op de delle gegooit, een paar keer met de dorsstok er overheen, en de koeien vraten ze graag.

Als we een beetje eieren hadden gevonden, dan gingen we ze verkopen, en brachten we ze naar Nieuwenhuis in de Pontsteeg in Deventer, en later naar Raalte waar D. Lust uit ze in ontvangst nam bij In latere jaren brachten wij ze weleens naar Dr. Gerritsma. Met het eierzoeken hadden wij wisselende routes. De ene keer gingen wij op Holterbroeksmars aan, met het marsbeldje, waar vaak een kievitennest was. Dan naar Runneboomsmaat met half hei en half gras. Dan door het pinkenland naar het sumpel, met al die sekpollen waar de waterhennekes zo graag hun nest op maakten, maar dan moesten we de kousen wel uit trekken, en het water was dan vaak nog koud. Dan gingen we naar de kowstal, die heette zo, omdat de koeien van Holterbroek hier vaak tussen die warfstobben kropen. En als ik hier aan terugdenk, zo'n stuk wilde natuur, als het toen nog was, wat hebben wij hierin rond gezworven. De heerlijke kindertijd, wat kan ik hier altijd met weemoed aan terugdenken. Daarachter lag de kattenhook van Willems. Het broek gingen wij ook wel eens op en op de terugweg meestal over de grasseveld en het torenvenne, het schotveld, het moddervenne, Holterbroeksveld en Veldermansvlesse, en dan was je moe gesjouwd. Wij, Hendrik en ik, of samen met Holterbroeks jongens, konden het toch niet laten om na de middag nog weer op sjouw te gaan, de andere kant op, want bij Schaarskolk zat toen vaak een kolonie kemphanen. Hun prachtige veren waren een lust voor het oog. Ik heb de eieren ook weleens gevonden. Vechten als ze altijd deden, maar het was een stuk natuur om nooit weer te vergeten. Ook waren er toen nog verscheidene korhoenders die men 's morgensvroeg zo mooi kon zien baltsen. Ze waren erg schuw en men kon er nooit dichtbij komen. Ja, wat was er veel van dat gevogelte, wulpen met die mooie dikke eieren, grutto's en tuters (tureluurs). In onze venne had je de blauwe meeuwen. Dat uitgestrekte Hemmekesveld, waar ook zoveel eieren waren te vinden. Ja, wat kan ik in gedachten door veel velden, moaten, marsen en weiden heen gaan. Als we dan de lemmekesvogel op stille avonden hoorden mekkeren, en de zwaelfkes (zwaluwen) weer terug waren, die zo mooi konden kwetteren van: "Toen ik heen ging, zat dit gat vol, zat dat gat vol, toen ik weer kwam, was alles verslikt en versliert tiereliert," (dit zei Grootvader altijd). Later kwam de wielewaal waarvan Grootvader zei, dat die float van: " 'K heb vief kale jongen." Hij vertelde vaak van die vogel met de minder mooie naam van de schi(j)thoppe. Die naam had die te danken aan de stank van het nest, maar ik heb hem nooit gehoord of gezien.

En dan moesten wij natuurlijk ook nog kijken naar andere vogelnestjes, of er nog een geetelinksnus (merelnest) zat in riezemiete (rijzenmijt) of wij moesten een eksternest uithalen. Alle andere vogelnestjes lieten wij zitten. Wat heb ik er toen wat afgesjouwd in onze veld en het venne Reukesvenne, het Heuerveld met de vele vennegaten, en Bargerveld, Pouwelsvenne, Haverstrengsvenne, Deetenmars, de Hemmekesmars, Vagevuurs-moat, Kowlandsplender.

Wat leefden wij toen nog in de vrije natuur, toen de patrijzen dicht bij ons huis nestelden, de wachels (kwartels) in de rogge hun nest maakten, men nog de snippeneier in de moerassen vond. De eieren van de kieviten mochten wij nog zoeken tot 1 Mei.

O, wat kan ik hier met weemoed aan terugdenken.